

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA
AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön. — ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. — Egy példány 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **BETEGH PÁL** LAPTULAJDONOS
FŐMUNKATÁRS: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint Nyílt-tér sora 1 K. — M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. sz. —

Székelyudvarhely villamos világitása

Első cikkemben csak általánosságban érintettem mindazon hiányokat, kifogásokat, melyek előttem a villamos világitás tervezetét irreálissá teszik. Hogy azonban megbizonyítsam állításaim igazságát és számításom helyességét, számszerű adatokkal fogok argumentálni. Minden tudománykörben nagy tere van a kombinációknak, mert az okoknak, a következményeknek akkora tömege működik közre, hogy azt az emberi logika belátni, mérlegelni nem tudhatja. — Így természetes, hogy a tévedések nem kerülhetők el. Egyedül a matematika az, mely feltétlenül helyes és igaz eredményt produkál. Ezért akarom magam is állításaimat a matematika világitásában közzétenni, hogy azok helyességét minél könnyebben megbírálhassuk és beláthassuk.

Mindenekelőtt megjegyzem, hogy ki akartam kerülni minden, bármiféle érdekeltségből jövő árszabást, és ennélfogva *idegen név alatt, idegen helységből* kértem egy általánosan ismert, jó hírű cégtől, a Ganz-gyárnak árszabása nélkül lemásolt költségvetésére ajánlatot. Ezen ajánlat kezeim között van és kívánatra bárkinek felmutathatom.

A Ganz-gyár költségvetése turbinával, malomberendezéssel, elektromos berendezéssel, építkezéssel 300,000 koronára rug.

Ugyanazon berendezés teljesen ugyanazon alkatrészekkel a nálam levő ajánlat szerint 270,650 koronáért elkészíthető.

A különbség tehát 29,350 koronát tesz ki. De nem is ez a legfontosabb.

A mint a múlt cikkemben kimutattam, a Ganz-gyár költségvetése hiányos. Nincsenek benne felvéve a faoszlopok, továbbá kevesellem a „pótlék“-ban előírt 70 drb árammérőt, melyből legkeve-

sebb 120–150 drb-ra van szükség. Nincsen benne felvéve a malom belső berendezésének költsége.

Hiányos a jövedelmezőségi számítás is. A számításba vett személyzetet ugyanis nem tartom kielégítőnek, ha tekintetbe vesszük, hogy napi legalább 16 órai gépüzemet kell fenntartani. Egy gépész képtelen napi 16 órai szolgálatot teljesíteni, miért is szükség lesz egy második gépészre is, ki egyúttal az elektrikus munkákat és az akkumulátor-telep felügyeletét is teljesíthetné. A második gépész javadalmazása legalább évi 2000 koronát tenne ki.

A kiadások között nem találok a közvilágítási lámpák kicserélésének költségeit, ami évenként legalább 1000 K-at tesz ki.

Nincsenek felvéve a berendezés ujtási és értékcsökkenési alapja, mely cimen a beruházási költségeknek legalább 2–3 százaléka volna évenként félreteendő és pedig azért, mert a gépek, akkumulátorok stb. nem örökké tartó berendezések és szükséges, hogy egyik, vagy másik gépnek, vagy alkatrésznek bekövetkező kicserélése esetén megfelelő tartalék-összeg álljon rendelkezésre, nehogy ezen pótlásokat újabb tökebefektetés útján kelljen teljesíteni.

Számolni kell továbbá a városnak azal is, hogy az első 1–2 évi üzem eredménye kevésbé kielégítő lesz és mindenestre veszteséggel fog járni, továbbá a villamos vállalat vezetéséhez megfelelő üzemtől kell gondoskodni és végül a szerződésben megállapított fizetési feltételekből kifolyólag intercaláris kamatvesztés is fog felmerülni.

Szükséges tehát, hogy a város mind ezekre elkészült legyen és ezeknek fedezetéről már akkor gondoskodjék, mikor a vállalathoz szükséges tőkét kívánja megszerezni.

A költségvetésben fel nem sorolt alkatrészek beszerzésének költsége a legolcsóbb számítás szerint a városnak belekerül 10,000 koronájába.

Minthogy a Ganz-féle vizieróval kombinált telep 1800 lángnál többet nem képes táplálni, és ha ennek teljesítőképességét 3000 lángnak megfelelően fokozni akarnók, a mire már a legelső üzemében szükség lesz, mert hiszen a tervezet akkora fogyasztásra számít — az áramfejlesztő telepet megfelelően ki kell bővíteni, ami legalább 30,000 korona újabb befektetést igényelne.

A jövedelmezőségi számításban figyelembe nem vett kiadások fedezetére, melyeket fennebb felsoroltam, valamint az üzemfenntartás költségeire még legalább 50–60 ezer koronát rá kell szánni.

Én mindezekből csak arra tudtam rájönni, hogy a Ganz-gyár tervezete és költségvetése mellett a város villamos világitása nem 300,000, hanem 400,000 koronába fog belekerülni.

Ezzel szemben a kezeim között levő ajánlat szerint hajlandó az említett cég egy ilyen villamos telepet 3000 lánggal, teljes felszereléssel, építkezéssel, hálózattal — 210 000 azaz kétszázötven ezer koronáért felállítani. Természetesen malomberendezés nélkül. Már röviden érintettem, hogy a Ganz-féle tervezetet egyáltalában nem tartom alkalmasnak egy malommal összekapcsolt városi villamos telep céljaira, mert ezen kis méretű és e mellett meglehetősen kombinált gépberendezéssel állandó és biztos üzemet elérni nem lehet. Másrészt pedig teljesen elhibázottnak kell ezen vizitervet tartanunk pénzügyi szempontból is, mert a kicsiny és nagyon változó vizieró az üzemben egyáltalán nem fog olyan előnyöket nyújtani, melyek ennek nagy költséggel leendő felállítását indokoltá tennék. — Véleményem szerint a város helyesebben cselekednék, ha azt a jelen célra teljesen alkalmatlan vizierót figyelmen kívül hagyná és egy tisztán gőzüzemre berendezett villamos telepet állítana fel.

A jövedelmezőségi számításban a malom bevétele gyanánt évi 4000 korona szerepel, mely összeg tekintettel arra, hogy

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGÁJA.

Mese a boldogságról.

— Irta: Bedő Árpád dr. —

(1 folytatás.)

A szót a táblabíró kezdte. Ő, aki már annyi mindenben keresztül ment; aki annyi ember fölött ült szigorú törvényt, ítélkezett s aki most mégis tanácstalanul áll.

— Nem értem — mondá — nem értem! Megfoghatatlan, hogy Margit egyre-másra kossarazza ki a kérőket. Miért? Kire vár? Mire vár? Itt van Szentirmay! Hát mond, mi kifogása lehet ellene? Ne is szóljunk arról, hogy vagyonos, gazdag fiatalember, Margit pedig szegény lány, kivel adhatunk ugyan sok mindent, ami a műveltséggel s a házas neveléssel jár, de ezreket nem. — De mondom, hagyjuk a pénzt, a vagyont. Elvégre enélkül is lehet valakinek szerencséje, lehet szép jövője, magas karrierje. De nem értem azt, hogy akár szegény, akár gazdag, akár szép, akár nem szép, akár kicsoda, akár micsoda Margitnak egyik se kell, senkise kell. Szerelmes talán valakibe, amiről mi nem tudnánk? Ezt sem hiszem. Egy levél, egy tekintet, vagy legalább egy elejtett szó csak elárulná, vagy legalább sejtelné. De sehol semmi. Semmi, semmi. Csak az örökös bizonytalanság, az a nagy titokzatosság s mindezekre az a folytonos kiköszarozás, a szegénykedés a szegény, mert ő már az utcákra se

merek kimenni. — Azt hiszem az emberek mind csak engemet néznek; mindenki csak rajtunk szánakozik vagy kikacag. Észbontó egy helyzet. De jól van. Te vagy az oka.

— Én? ... szolt a csodálkozás hangján tele indulattal Szeremleyné.

— Igen, te. Mert te neveltél úgy, hogy vele szemben semmi akaratom sincsen. Semmi, semmi. Mindig csak kényeztetted, becézgetted; mindent úgy tettél, ahogy ő akarta, ő kívánta. Most itt az eredmény! Lásd, mit csinálsz. Tedd úgy tovább is, ahogy ő kívánja, ő akarja. Aztán ...

— De Olivér, szállj magadba, ne indulatoskodj. Csak nem akarnád őt kényszeríteni? Jusson eszedbe ... Vagy már elfelejtetted? ...

— Nem, édes Rózám, nem feledtem el. — Tudom, hogy nem jószántadból jöttél hozzám. — Tudom, hogy első napjainkban bizony sok keserűségünk volt. De azután te mindent megédessítettél. Mert te olyan jó vagy. — Tudod, amikor Margit született ...

— Igen, tudom. Akkor fogadtad fel, hogy ha megéred azt az időt, soha sem fogod kényszeríteni. Nos, az idő eljött. Emlékezzél ...

— Oh emlékszem. Akkor láttam életem egén legelőbb a hajnalcsillagot. Azt a hajnalcsillagot, amely most itt van a homlokodon — és lecsillapultan, önmegelégedéssel esőkolta meg felesége homlokát s leült melléje. — Igen, igen Rózám, emlékszem. De nézd, éppen azért, ha visszagon-

hogy az idők mulnak ... hogy maholnap kitudja, hiszen öregek vagyunk. Gondoskodni kellene a Margit jövőjéről. Ne maradjon itt olyan egyedül, hiszen csak ő van s a rokonok, oh a rokonok ...

— A rokonok ... Egy árván maradt leánynak a rokona lehet a temető is. Igazad van. — Öregszünk. Maholnap ki tudja, ki tudja ... — ismételtette Szeremleyné s a könnyei sűrűn hullottak alá. — De hát mit tegyünk? Szólj, mit tegyünk? ...

Szeremleyné megtörölgette nedves szempilláit és szó helyett csak maga elé nézett. — Margit a szomszéd szoba üveges ajtaján észrevette ezt s miután mindent jól hallott berohant s eléjük térdelve mondá: — Atyám! legyen úgy, ahogy ti akarjátok.

— Nem, édes lányom. Ugy lesz, ahogy az Isten akarja. Te jó vagy. Válassz a szíved szerint. Az Ég neked is csak rendelt valakit. Ugy-e rendelt? Nézz a szemembe! Margit félté tekintetét megrezzenve vetette föl s alig hallhatóan csak annyit mondott:

— Nem tudom, mit rendelt az Isten. De ne haragudjatok ...

Szeremleyné a Margit félté tekintetéből észrevette, hogy az Isten rendelése az ő részére már elkövetkezett. Margitot azonban nem zavarták kérdéseikkel, hanem a nagy titkot megtudandó más uthoz folyamodtak. Elhívták a messze vidékről Margit egyik rég nem látott, legjobb barátját Magdát, akivel együtt járták a felsőbb iskolát. Magda a szegény, mert ő már az utcákra se

a malom berendezése a hozzátartozó épületekkel, turbinával, gáttal, körülbelül 70—80 ezer koronába kerül, még arra sem nyújt fedezetet, hogy abból a befektetési tőke törleszhető és megfelelő értékcsökkenési és újítási alap teremthető legyen. Miután ezek szerint a malomvállalat jövedelemmel nem járna, annak felállításától mindaddig el kell tekinteni, míg annak szerény jövedelmezősége biztosan megállapítható lesz.

Ha tehát a kiszámított 400,000 korona költségből leütjük a malomberendezésre eső, s a fenti számítás szerinti 70—80 ezer koronát, a Ganz-féle tervezet szerint kizárólag a villamos világítás 320—330 ezer koronába kerülne, holott a másik ajánlat csak 210,000 koronáról tesz említést, ezért kész annak felállítását elvállalni és pedig oly feltétel mellett, hogy egyszerűs mind tíz évre is felelősséget vállal az iránt, hogy az általa felállított berendezés ezen idő alatt teljesen meg fog felelni az előíranyzatba vett követelményeknek.

Ezzel a berendezéssel aztán csinálhat a város tetszése szerint. Ha saját maga akarná kezelni, akkor hozzászámítva a 210,000 koronához a fentebbiek szerinti 50,000 korona üzemtőkét, a város 260,000 koronát fektetne bele a villamos világításba s még mindig 60,000 koronával kevesebb lenne a befektetése.

Szemben állítva tehát a Ganz gyárnak 300,000 koronás költségvetését a már hivatkozott ajánlat 250,650 koronát tevő költségvetésével, vagy az általam már kimutatott pótlások szerint kiszámított 400,000 koronás költségvetést a 210,000 koronás ajánlattal, megállapíthatjuk, hogy a várost a jelen tervezet mellett feltétlenül és okvetlenül csak kár érheti s ebből okszerűen következik, hogy minden megengedett eszközzel rajta kell lennünk, hogy ezen szerződés jóvá ne hagyassék, és a város egy ennyire bizonytalan és feltétlenül kárral járó vállalkozásba ne menjen bele.

A polgármester ur beismerte, hogy nem a legolcsóbb ajánlatot választotta, mert csak a Ganz-gyárban látott teljes garanciát. Amint bebizonyítottam, a Ganz gyár eddigi eljárása egyáltalán nem volt olyan, mely feljogosítana minket, hogy minden bizalmunkat bele helyezzük. Viszont, minthogy maga a város közönsége veszi magára a terhet, nem egyoldalulag egyeseknek, hanem magának a város közönségének van joga megítélni, hogy az ajánlatok közül melyik a legkedvezőbb, és a vállalkozók közül melyikben lát elég garanciát arra, hogy ezen nagyszabású intézmény felállításával megbizsa.

Az ipari munkások szabad lyceuma.

A múlt vasárnap Mátéffy Domokos pénzügyi titkár tartott igen értékes előadást: „A magyar állam adórendszeréről.

Ismerteti az adózás történetét, fejlődését, mely olyan régi, mint az embereknek társas csoportokban kisebb-nagyobb társadalmakban való együttélése. Természetesen a közös érdekek nagyobbodásával a közös állami háztartás, az adózás is nagyobbodott és a mint az állami élet egyes népeknél kialakult, annak fenntartási költségeiről is azon mértékben kellett gondoskodni, mert hiszen az adó tulajdonképpen nem más, mint a polgároknak az állami védelemért adott ellenértéke, illetőleg a közös haza fennállása érdekében teljesített legszebb és legszentebb hazafiúi kötelesség. S hogy az adózás, illetőleg az adókat kezelő tisztviselők ellen a társadalom bizonyos ellenszenvvel van, annak oka abban rejlik, hogy az 1849 ben bekövetkezett alkotmány felfüggesztés után, a gyűlölt Bach Sándor császári helytartó, német szedett-vedett tisztviselőkkel hajtatta be mindenkitől kimélet nélkül az adókat.

Az alkotmány visszaállítása után Tisza Kálmán volt miniszter-elnök, hogy az adózást, e nemes hazafiúi feladatot népszerűsítse, annak intézésébe a pénzügyi tisztviselőknél kívül belevette a közigazgatást is, amennyiben ezt jelölték meg

adóügyben felelőbbesési első foruma képen, második és utolsó felelőbbesési hatóságnak pedig a közigazgatási bíróságot.

Sőt magát az adóketést is egyenesen a polgári elemekből összeállított bizottságra ruházta, úgy, hogy a pénzügyi igazgatóság egy szavazat nélküli tisztviselője csupán előadja ezen bizottságnak. Igen helyes politika az, midőn az adózás kivetésénél és behajtásánál a megengedhető legnagyobb kimélettel és az adózó viszonyainak számbavételénél jár el az illető közigazgatás, mert az állam biztos fenntarthatása: a polgárok fizetőképességén nyugszik. A jövedelmi forrásokat kell tehát kiphutatolni és aztán sokféle körülményt, családi állapotot, keresőképességet a jövedelem biztosítékának eszközeire fordított kiadást stb. jól és helyesen mérlegelve: kell az adót megállapítani. Az állam a polgárok becsületességében megbizva, a jövedelmek önbevallását kéri be, s ennek alapján vetteti ki az adók egy részét, a mely forma bizony a lelkiismeretes emberek közül némelyeket miután sokan a valóságnak nem felelően vallják be jövedelmeiket, aránytalanul érzékenyen sujt.

Az adó tárgya mindig valamely tárgy vagy ok.

Legelső és legrégebb adó a földadó, melyről még a szentírás is megemlékezik, s ezen adó alapján begyűlt jövedelem képezte a pézses Dárius perzsa király nagy kincsének is egy részét. A rómaiak bevallás alapján állapították meg a földadót, mely bevalást szigorú esküvel bizonyítani, s ha valaki valótlan adatokat vallott be, birtokainak és római polgári jogainak megfosztásával lakott. Magyarországon 1850. márc. 4-én császári rendelettel lépett életbe a földadó, mely 52 millió koronát hoz az államkincstárnak, kivétési módja pedig az, hogy a földeknek tiszta hozadéka dülök és katasztrális holdak szerint megállapíttatik és annak $17 \frac{1}{10}$ százaléka fizetendő földadó címen, $8 \frac{1}{10}$ százaléka pedig földtehermentesítési járulékkal és így a földadó mai kulcsa $25 \frac{1}{10}$ százaléka.

Ez a legbiztosabb állami jövedelem, mely sohasem változik, mert ha a föld gazdát is cserél, az adó mégis csak a régi marad.

Második a házadó. Ez is nagyon régi. A régi népeknél, mint a rómaiaknál tűzhelyek szerint állapíttatik meg, nálunk füstadó néven ismeretes, mert amely házból füst jött ki, az biztos jele volt, hogy az a ház lakott volt. Ez után is állapították meg az ugynevezett füstjogot. Más helyen mint pl. Franciaországban az ablakok és ajtók száma alapján állapíttatik meg a házadó. Ezen adót is az 1850-ben kiadott császári nyílt parancs rendelte el és alkotmányosan is elfogadta az 1868. évi XXII. törvénycikk.

Két részből áll, u. m. házbéradó és házosztályadó. A házbéradó a bérbeadott ház után fizetendő, mely címen városunkban a megállapított tiszta jövedelem 16 százalékát kell megfizetni. A házosztályadónak 3 fokozata van, a szerint a mekkora helységben van a ház és hogy egyharmad része a háznak bérbe van-e adva. Városunk a legsúlyosabb 3-ik fokozatba tartozik s így egy lakrész után fizetni 240 kor, 2 szoba után 720 K, 3 szoba után 12 K, 4 szoba után 24 K stb. Kávéházak s általában az utcára nyitott üzlethelyiségekért még ezen felül 6 K kell fizetni. Ez adónem 3 évre állapíttatik meg. Új épületek, ha azokat használat előtt 6 héttel gazdája a pénzügyigazgatóságnak bejelenti, 10 évig; a régi ház helyére épített új házak pedig 8 évig adómentességet élveznek.

3-ik adónem az ipar és kereseti adó, mely 4 évre oszlik.

I. oszt. kereseti adót fizetnek a cselédek 80 K havi jövedelemnél többet nem kereső iparosok, napidijasok, segéd nélkül dolgozó iparosok stb. Mentések a katonák pandurok 16 évesnél ifjabb és I. oszt. kereseti adó fizetésére kötelezettek stb. Ezen I. oszt. adó bevallás alapján vettetik ki és 4 osztálya van. Városunk a 2-ikba tartozik, ahol a családfő 4 K, a családtag után 2 K kell fizetni. Önálló iparos családfő 8—10 K, a családtag után 2 K kell fizetni.

II. oszt. kereseti adót fizetnek a ház- és földadót fizetők, de csak ott kötelesek megfizetni, ahol laknak.

III. oszt. kereseti adót fizetnek, mely a tiszta jövedelem 10 százalékában van megállapítva, a

gyárosok, bérlők, bankok, kereskedők, iparosok, a pénztárak igazgatói stb. Men'esek alóla, mely az iparosságra nagyon sérelmes: a börtönipar. Ez adó alapjául szolgáló tiszta jövedelmet is a városi adóhivataltól kapandó bevallási ivenken kell bejelenteni, pontosan feltüntetve a segédek, ipari munkások neveit és belépésük idejét. Három évre állapíttatik meg oly formán, hogy az iparos jövedelméből levonatik a segédek bére és a házbér, az üzleti veszteség, az anyag ára s az így nyert jövedelem 10 százaléka képezi a fizetendő adót, mely rendszerint a szegény és becsületesen bevalló kevés jövedelmű iparosságot sujtja igen érzékenyen, minthogy a nagy jövedelmű üzletek a jövedelem egy részét eltitkolják. A III. oszt. adót fizető adózó a családtagok után, ha 80 koronánál kevesebb az adója, úgy fizet 2—2 K, ha több akkor 4—4 K. Ha az adózó bevallásának helyessége ellen kétely merül fel, akkor a házbér után állapíttatik meg a III. oszt. adót. Ez adónem szorol legsürgősebb reformálásra.

IV. oszt. kereseti adót fizetnek a tisztviselők fizetésük szerint különbözőképen.

4. A tőkekamat és járadék adót fizetik a tőkepenzesek a kamat jövedelmeik 10 százalékát és az évi járadékot élvezők 630 K jövedelmen felül.

A parancsoló szükség idézte elő az 1876-ik évi deficit fedezésére az általános jövedelmi pótdadót, mely a földhazadó 30 százaléka. A III. oszt. adónál különböző, 600 K adón alul 10 százalék azon felül 35 százalék. Ezt az adómentes tárgyak után is meg kell fizetni.

6. A nyereségyadó, melyet a sorsjegyekre való nyereség után kell fizetni. Ez a nyereség 15 százaléka. Jótékonycélú sorsjátékoknál pedig 10 százalék. Engedély nélkül senkinek sem szabad semmit kisorsolni.

7. A vadász és fegyveradó 1875-ben jött be és egy évre aug. 1-től jul. 31-ig 24 K, s minden fegyvereső után 2 K.

8. A hadmentességi adó, melyet a katonai szolgálatra alkalmatlan polgárok fizetnek 12 évig a rokkant katonák és azok családtagjainak ellátása céljából ez alap 1903. év végével 27 millió korona volt.

9. Az 1898. évi XXI. t.-c. alapján jött létre az orsz. betegápolási pótdadó, mely az adó 5 százalékáig emelkedhetik.

10. A törvényhatósági utadó, mely különböző, legkevesebb 3 K (2 ígás) és fölmelet az adók 13 százalékáig.

11. A kereskedők és iparosok fizetnek még iparkamarai illetéket, mely az I, III. és IV-ik ker. adók 5 százalékában van megállapítva.

12. Van még a megyei pótdadó 5 százalék.

13. Községi pótdadó városunkban 1905. évre 30 százalék.

Ezenkívül fizet közönségünk egy része tűzoltó és egyházi adót is.

Ilyen nagyfontosságú és zsebbe vágó anyagot ismertetett Mátéffy előadó mintegy 150 főre menő közönség előtt, lebilineselő modorban, élénk figyelem között. Mintegy másfél óráig tartó ezen tanulságos előadás után Papp Sándor szavalt: „Lengyel szabadsághős” c. költeményét fiatalos tüzzel, nemes hévvel. Solymossy Endre biz. elnök pedig a hallgatóság nevében fejezte ki köszönetét az előadóknak nagy gondnal készített előadásaiért. Ez előadásból biztos meggyőződést szerzett arról, hogy a helybeli pénzügyigazgatóság tisztviselői kara nemcsak az állam érdekeit, de az adózó közönség kívánságait is készségesen veszi figyelembe és a leghelyesebb pénzügyi politikát, az adózók méltányos és igazságos megrovását és nem a fizetésképtelenségig való kiszipolyozását követi.

A Szózat egyhangú lelkes eléneklésével végződött a mai tanulságos előadás.

Ma, vasárnap Fejes Áron koll. tanár fog előadni Érdeklődéssel várjuk.

Egyházi élet.

Szent Antal-estély. A folyó hó 24-én (kedden) megtartandó Szent Antal estélyre a rendezők a következő szép és gazdag műsort állították össze: 1. Ének Szent Antalhoz. 2. Szavalt Lendvay Ronka által. 3. Felolvas Orbán János vágási plebános. 4. Énekel Baku Katalin, Barsay Béla és Varga Zoltán hegedű kísérete mellett. 5. Szavalt Kovácsy Jenő főgymn. tanár. 6. Ének. — Az estélyt özv. Reichert Vilmosné, Flórián Gergetyné és Flórián Mariska rendezik.

Különfélék.

— **Benedek Imre**, vármegyénk homoródi járásának nyugalmazott főszolgabírája tegnap virradó éjjel szívszélhűdésben hirtelen meghalt Homoródklándon.

— **A választók figyelmébe.** A székelykereszturi választókerület választóit ezúton értesítem, hogy a képviselőjelölési ajánlatokat folyó hó 25-én d. e. 11—12 óráig Székelykeresztur a Koronavendéglőben és 26-án a rendes idő alatt a választási helyiségben fogadom el. Dr. Soly m o s s y Lajos, választási elnök.

— **Halálozás.** Kóbori Ferenc helybeli kö- és agyagipari szakiskolai művezetőt súlyos csapás érte, felesége szül. Bálint Ágnes életének 33-ik, boldog házasságának 6-ik évében, folyó hó 19-én éjjel 2 órakor váratlanul elhalt. Temetése tegnap d. u. 3 órakor általános részvét mellett a róm. kath. egyház szertartása szerint történt meg városunkban.

— **A nőegylet fillérestélyét** f. hó 17-én Roediger Erzsike és Kassay Irénke rendezték. Szép és változatos műsorral kedveskedtek a nagy számban összegyűlt közönségnek. Elsőnek Dózsa Sárkány szavalt igen hatásosan. Azután Dr. Paál Árpádné hegedült Roediger Meláni zongorakísérete mellett. Oly élvezetes, s mondhatni művészies játékkal gyönyörködtette a közönséget, hogy a nagyon nehéz, de mindig szép *B o k a k e s e r g ö j e*-nek ilyen eljátszása a leghivatottabb művészeknek is dicsőségére válnék. A közönség nagyon is kimutatta tetszését, a mit Ő egy szép dal eljátszásával honorált. Félegyházi Mariska énekelt azután nagy könnyedséggel, szép hanggal s kiváló nyugodtsággal. Az estélyen tánc is volt.

— **A következő fillérestély** jan. 25-én nem lesz megtartva.

— **A nőegylet közgyűlése** ma d. u. 3 órakor lesz a vármegyeháza kis termében. Ezt megelőzőleg 2 órakor a választmányi ülés is ugyanott fog megtartatni.

— **Gazdaköri gyűlés.** Az udvarhelyszentkirályi földművelő gazdák szövetsége tegnap d. u. 3 órakor kezdődőleg tartotta meg évi rendes közgyűlését Szentkirályon a róm. kath. iskola helyiségében.

— **Botgyár városunkban.** F á b i á n József helybeli fűrészgéáros a magán vállalkozás terén valóságos uttörő városunkban. Egyéb életrevaló vállalkozások között egy jól berendezett sétatölggyárat is alapított, a mely működését az elmúlt héten kezdette meg. A mily hasznos az új gyár, ép oly áldáshozó lesz székely népünk erdőtermekeinek okszerű kihasználására s valóban érdemes a derék vállalkozó, hogy minden oldalról támogatást nyerjen. A gyár tömeges külföldi megrendelésekkel van ellátva és nagy kivitelre számíthat. — Annál inkább örvendünk a jó kezdetnek, mert eddig az idegen elemek elhordták az anyagot s székely népünk — ugyszólva — csak nap-számos munkabért kapott és ilyenformán a haszon mindig hazánkon kívül lakó egyének kezébe jutott. Vajha minél több ehhez hasonló vállalat létesülne városunk és vármegyénk területén!

— **Új gazdakör.** Magyaros községben a székelyföldi miniszteri kirendeltség udvarhelyvármegyei megbízottja felhívására folyó hó 14-én mintegy 30 taggal gazdakör alakult. A tisztikar a következőképen alakult meg. Elnök: Roszonday István tanító; helyettes elnök: Istók József; jegyző: Sára Pál; pénztáros Istók Albert. Ime egy újabb megnyilvánulása a székelyföldi miniszteri kirendeltség áldásos működésének. — Az új gazdakör működéséhez sok szerencsét kívánunk!

— **Fillérestély.** A polgári önképzőkör e hó 23-án (hétfőn) megtartandó fillérestélyén Loschdorfer Aladár szavalt, Bertalan Sándor felolvas, Szakáts Vilma énekel, Szentpétery Sándorné szavalt. Az estélyt Ráduly Irma, Gál Berta, Nyerges Gyula és Lőrincz László rendezik.

— **Uránia.** A budapesti Uránia tudományos színház nagy sikerrel tartotta meg pénteken és tegnap előadását. Ma (vasárnap) „A t á n c z” kerül utolsó előadásul színre. Közönségünk állandóan nagy érdeklődéssel látogatja az előadást.

— **A székely vasutak építése.** A székely vasutak madéfalva—gyergyószentmiklósi vonalának kiépítésére a versenytárgyalás nem január hó 25-én fog megtartatni, hanem a végből, hogy az építővállalkozók a vonalat behatóbban és részletesebben tanulmányozhassák, az államvasutak igazgatósága az ajánlatok benyújtásának határidejéül február hó 10-ik napjának déli 12 óráját tűzi ki, ennek folytán a bántpénzeket február 9. déli 12 órájáig kell a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál letenni.

— **Óvás.** Napról-napra szaporodnak a különböző nevek alatt csusz és köszvény ellen ajánlott szerek. Mindezek azonban nem tudják befolyásolni a közönség bizalmát, melylyel a Zoltán-kenőcsöt régidőktől fogva kitünteti. Ezen világhírű kenőcs nem tévesztendő össze oly szerekkel, melyek számtalan más baj mellett csusz és köszvény ellen is ajánlatnak, mert a Zoltán-kenőcs kizárólag csakis csusz és köszvény ellen használható és ezen bajoknál — mint azt a legkiválóbb orvosok is igazolják — tényleg felülmulhatatlan. Üvegje 2 korona a készítő Zoltán Béla gyógyszerházában, Budapest V., Szabadságtér.

— **A korondi szegény gyermekek** felsegélyezésére Korondon a róm. kath. iskola termeiben folyó hó 29-én kosaras táncestélyt rendeznek, melyre a t. közönséget e helyen is meghívja a rendezőség. Belépő-díj személyenkint 80 f, kezdete este 7 órakor.

— **Az ivóvíz tisztítása.** Mióta az orvosi tudomány a legtöbb baj kufejének azokat az ártalmas élősdieket ismerte meg, melyek a levegőből, vízből, táplálékból s a másokkal való érintkezésünk folyamán jutnak szervezetünkbe, mindig nagy gondot okozott az ivóvíznek a baktériumoktól való mentesítése. Most egy angol szaklapban új módját olvassuk a víz fertőtlenítésének kék vitriol, vagy rézgalic által. Tudvalevő, hogy a réz megöli a baktériumot, de alkalmazásától az orvosokat az az aggodalom riasztotta vissza, hogy a mikrobák elpusztítására szükséges mennyiség magát az embert is megmérgezi. Most azonban Moore doktor, amerikai kémikus hosszas vizsgálat után bebizonyította, hogy a réznek van oly oldata, mely emberre és állatra nézve ártalmatlan s mégis elég erős arra, hogy a kolera, tifusz s egyéb betegségek csirait pár óra alatt megölje. Sőt azt állítja, hogy ugyanezzel az oldattal a tejet is mentesíti. Mennyire kipusztítja a réz a baktériumot, annak az a legvilágosabb bizonyítéka, hogy a sok kézen megforduló rézpénz soha sincs ilyen élősd, az ezüstpénzen meg tömördek sok van. Állítólag a réziparral foglalkozó munkások nincsenek kitéve a baktériumokkal való mérgezés veszedelmének.

— **Felfüggesztett községi előjárók.** „Ezen a címen b. lapjának multkori számában megjelent közleményre t. szerkesztő ur engedelmével csak ennyit: Valamely hivatalos vizsgálati ügyben annak a vizsgálatnak befejezése előtt, a közvéleménynek egyoldalú átgurását hírlapi közlemények útján még nagyobb mérvű mulasztás esetén sem tartom illendőnek — bárminő „zavaros időkben” éljünk. — Tehát ehhez több szavam nincs. Hogy ezen fegyelmi eljárás ellenem talán politikai korteskedésem miatt indítatott volna meg. Ez reám épenséggel nem talál. Ezt én senkinek nem is nyilvánítottam. Vizsgálat van. Befejezik. Mulasztás ha van, megbüntetnek, punktum. De nagyon olcsó dicsőség volna és önértetemen alulinak tartanám: politikai martirság bajnokává igyekezni akkor, a mikor hazánkban az elvek és meggyőződések szabad nyilvánításának jegyében folyik az alkotmányos küzdelem, és azontul sem előjáró, sem tisztviselővel szemben korteskedési követelmények támasztása, törvényeink értelmében szóba sem jöhet. Székelykeresztur, 1905 jan. hó 16. Jakabházy Samu.

— A „Flumel kávébehozatali Társaság” kolozsvári főkötelepe Mátyas királytér 12. szállit/bérmentve és vámentesen eredeti flumel árakban kávé, teát, rumot, liqueuröket, csokoládét, cacao. „Kávé” lapot ingyen küldünk.

Városi és helyközi telefon számunk 15.

Kiadja: Betegh Pál könyv-, papir-, író-, rajz- és zeneműkereskedése, könyv- és újságkiadó intézete.

Eladó gyapjufűsülő és cséplőgép.

Egy évig használt *gyapjufűsülőgép*, melynek napi munkaképessége 120—150 kilóig megy s ugy lóra, mint vízre alkalmazható: 600 koronáért; egy *lovas cséplőgép* pedig 200 koronáért eladó. Teljesen jó, napi munkaképessége 50—60 hektóliter gabona. Cím: *Popper Bernát* vegyeskereskedő *Lemhény* (Háromszékvármegye).

BOR. Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Uj faraktár
Pfeifer J. Lipót bécsi cég
Székelyudvarhelyen, a Bethlen-ut-
cában a vámház udvarában
faraktárt

létesített, melyben az összes székely fatermek, u. m.: épület-, zsindey- és deszkafélék a legmagasabb árban megvételnek.

Cimbalom iskola

öntanulásra.

Minden cimbalom kedvelő megtanulhat magányosan tanító nélkül cimbalmozni a Kovács-féle legújabb cimbalomiskolájából. Az iskola tartalma: 10 lecke, 10 rajz, 50 legújabb magyar nótával. Az iskola ára 10 korona. Kapható: **Kovács János** okl. cimbalomtanárnál Budapest, VII. Erzsébet-körút 5. sz.

8603—904. tkvi szám.

Hirdetmény.

A. m. kir. Igazságügyminiszter 1894. nov. 22-én 36043—904. I. M. sz. a. elrendelte, hogy a székelyudvarhelyi királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatósághoz tartozó Sükő község telekkönyveiben felvett mindazon ingatlanokra nevezve melyekre az 1886. évi 29. törvény-cikk 1889. évi 31. törvény-cikk és 1891. évi 16. cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t.-cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottassék. E célból a helyszíni eljárás Sükő községben **1905. évi február 20-án** fog kezdődni.

Mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni; a kiküldött bizottság előtt a a kitűzött határon kezdődő eljárás folyamata alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mutassák fel.

Mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évi 29. t.-c. 15., 18. §-ai és az 1889. évi 38. t.-c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében, szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják vagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa; mert különben ez uton jogait nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől el-
esnek.

Schmidthauer-féle Igmándi keserűvíz, reggelenként félpohárral használva, meglepően gyors és nagy-szerű sikerrel pótolja otthon

bármely évszakban a Karlsbadi és Marienbadi ivó-kúrat, gyomor és beibajokban, úgyszintén elkövéredés, szívelhajasodás és azzal járó fulladásnál, sárgaság, máj és lépdaganatnál, cukorbetegség, csúz és köszvénynél stb. — Az „Igmándi” hatásosságában egyéb keserű vagy ha shajtó ásványvizek meg sem közelítik és saját érdekében cselekszik, ki helyette mást nem fogad el. — Utasítás mellékelve. — Kapható Székelyudvarhelyen Gergely János utóda **TAMÁS BALAZS** ur üzletében. Főszétküldés a forrástulajdonos: **SCHMIDTHAUER LAJOS** gyógyszerésznél Komáromban. — Egész üveg 50 f, félüveg 30 — Az egyedüli természetes keserűvíz, mely kis üvegben is kapható.

Továbbá mindazok, kiknek tényleg már megszűnt követelésekre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve; ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezessék illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg; mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Székelyudvarhelyi kir. törvényszék telekkönyvi hatósága, 1904. dec. hó 27.

MIHÁLY, kir. tszéki bíró.

5157—904. tkvi. sz.

Hirdetmény.

Décsfalva község telekkönyvei (birtokszabályozás) tagosítás következtében az 1869. évi 2579. I. M. szabályrendeletre képest átalakítottak és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra, melyekre az 1886. évi 29. t.-c. 1889. évi 38. t.-c. és 1891. évi 16. t.-c. cikkek és tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t.-c. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatottak. E célból az átalakítási előmunkálat hitelesítése és a helyszíni eljárás Décsfalva községében **1905. évi február hó 3-án** fog kezdődni.

Felhívtnak az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazottjaik által jelenjenek meg és a telekkönyvi tervezet elleni netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyvek végleges átalakítása után a téves bevezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

Mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni; a kiküldött bizottság előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mutassák fel.

Mindazok kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de tkvi bekelezésre alkalmas okirataik nincsenek, bogy az átírásra az 1886. évi 29. törvényzikk 15—18. §-ai és az 1899. évi 38. t.-c. 5. 6. 7., és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerzési iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létre jöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa; mert különben ez uton jogaikat nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől elesnek.

Továbbá mindazok kiknek tényleg már megszűnt követelésekre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve; ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett otnak törlését kérelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1904. december 30.

MIHÁLY, kir. tszéki, egyes bíró.

Kiadó lakás a Kossuth-utcában.

Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 31. szám alatt egy 4 szoba, konyha, kamra, kitűnő pincék- és mellékhelyiségekkel, külön udvarral és a Küküllő partján levő kerttel folyó évi Szent-Györgynaptól kiadó. Értekezhetni a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában.

Legolesobb, legjobb divatlap

a „Budapesti Bazar”, mely tősgyökeres magyar ujságot a „SZÉKELY-UDVARHELY” előfizetői — különös kedvezmény gyanánt — **negyedévre 1 K 50 fillér helyett 1 K 30 fillérért** rendelhetik meg a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában. A „Budapesti Bazar” iránya mindenkor **összpontosul e három szóban:**

Iztés! — Takarékoság! — Munka!

MEGHÍVÓ.

Az Oláhfalva és homoródmonti takarékpénztár részvénytársaság

1905. évi február hó 14-én d. u. 2 órától kezdődőleg

— az intézet helyiségében fogja megtartani —

XIII. ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés, zárszámadás bejelentése és tárgyalása.
2. Felügyelő bizottság jelentése.
3. A felmentvény megadása iránti határozat.
4. Az igazgatósági tagok felének kisorsolása s azok helyébe választás.

Szavazati jogot gyakorolnak mindazok, kik 1905. január 1-ig az intézet részvénykönyve szerint mint ilyenek igazolva voltak.

Oláhfalva és homoródmonti takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága nevében: Szentegyházassalólfalu, 1905. január 14 én.

LÁNTZKY SÁNDOR

elnök.

DANIEL KÁROLY

v. igazgató.

AZ

udvarhelymegyei takarékpénztár részv.-társaság

1905. évi február hó tizenkilencedikén délelőtt 9 órakor

Székelyudvarhelyen hivatalos helyiségében tartja

XXIII-ik rendes közgyűlését.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése a lefolyt üzletéről, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztására vonatkozó javaslata.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottságnak felmentése iránti határozat.
3. Ügykezelési, szolgálati és fegyelmi szabályzat tárgyalása.
4. Az anyaintézet segédpénztárnok személyi pótlék megállapítása.
5. Választás.

A közgyűlésre a t. részvénytulajdonosok azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt a gyűlés megnyitásaig lehetőleg a megelőző két napon az intézet pénztáránál letenni s magukat igazoló jeggyel ellátni sziveskedjenek.

Székelyudvarhely, 1905. január hó 14-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

Alapított: 1865.

o o o o női- férfi divatruháza Székelyudvarhelyi, Batthyány-tér 4-ik szám. o o o o
Legolesobb bevásárlási forrás!   Gyors és pontos kiszolgálás!

Alapított: 1865.

Farsangi és béli
cikkekből dús rak-
tárral rendelkezem.
Álarcok és jel-
mezárak nagy vá-
lasztékban kap-
hatók.

VÁLASZTÁSI ZASZLÓKAT

ÉS

JELVÉNYEKET

feliratokkal együtt

bármily nagy mennyiségben

legmérsékeltebb áráért

SZÁLLITOK.

A raktáron levő ösz-
szes téli árukat —
előre haladt időny
miatt — mélyen le-
szállított árban ki-
árusítom.

